

Výtvarné činnosti (didaktika VV)

Pavla Novotná

Konzultační hodiny:

ČT - 9.30-10.15 hod

**Pá - 16.3. (13-14.00); 23.3. (11-12.00);
6.4. (16-17.30); 20.4., 27.4., 4.5., 11.5. -
(10-11.00) – vždy předběžná domluva**

MSBK VC4/01

- Pá 2. 3. 17:35–19:15 – téma tvořivost
- Pá 16. 3. 13:55–15:35 – dětský výtvarný vývoj, kresba a její interpretace v předškolním věku
- Pá 6. 4. 17:35–19:15 – tvořivé výtvarné činnosti v MŠ – ukázky dobré praxe, práce s hlínou v uč. 9
- Pá 11. 5. 11:10–12:50 – reflexe praxe, výstupy z Vaši vlastní praxe (ostatní osobně 11.5., 18.5. a 25.5.) dle domluvy

Podmínky k zápočtu

Zadání: prezentace výsledků pozorování, dokumentace, vlastní příprava, realizace a reflexe praxe před ostatními.

Zdokumentujte průběh nebo výsledky výtvarné činnosti dětí v MŠ. Pokuste se zhodnotit jejich přínos, vycházejte z cílů předškolního vzdělávání (RVP PV).

Připravte a realizujte s dětmi alespoň 2 výtvarné aktivity, které podporují především vzdělávací cíl: **rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)**

- připravte podmínky pro plošnou a prostorovou výtvarnou činnost ; venku x uvnitř)
- akcentujte samostatnost a tvořivost dětí
- aktivita musí být přiměřená věku dětí), podporujte tvořivé řešení úkolu
- uveďte souvislosti v RVP PV (návaznost na cíle a oblasti RVP PV); cílem je připravit vzdělávací nabídku s porozuměním školního kurikula
- pokuste se o reflexi této činnosti
- předložte dokumentaci (foto, video...)

Rámcová osnova úkolu:

1. Název mateřské školy
Specifikace MŠ (školní vzdělávací program, lokalita ...)
Počet dětí ve třídě, věk
Četnost výtvarných činností za týden (cca, vycházejte z pozorování)
Formy realizace (příležitosti - kde, jak)
Zaměření aktivit (podle prezentovaných děl v prostorách MŠ, komentáře učitelky (učiťele), reakce dětí:
2. Popis a reflexe vybrané výtvarné aktivity učitelky (učiťele) - pedagogická praxe
 - motivace
 - cíl (RVP PV)
 - průběh
 - zajímavé situace
 - individuální dispozice dítěte - respekt, nabídka, přiměřenost, aktivní přístup dítěte, samostatnost , tvořivost aj.
 - formy a kritéria hodnocení.
3. **Popis a hodnocení vlastních 2 realizovaných činností s dětmi.**
Osobní postřehy, názory, připomínky, doporučení apod.
Fotodokumentace sledované problematiky.

Jaké cíle by měly výtvarné realizované činnosti podporovat:

- rozvoj a užívání všech smyslů (Dítě a jeho tělo)
- kultivace představivosti a fantazie (D. a jeho psychika)
- **rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)**
- rozvoj zájmu o formy neverbálního sdělení (např. výtvarného)
- rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě - získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti, rozvoj schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit, rozvoj estetického vnímání, cítění a prožívání
- rozvoj kooperativních dovedností a prosoc.postojů (při kolektivní práci či ve skupině) (D.a ten druhý)
- rozvoj kooperativních dovedností
- rozvoj schopnosti projevat se autenticky (D. a společnost)
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat

zajímavý článek o tvořivosti a výsledky výzkumu:

- *Kateřina Štěpánková: Jak „zabít“ tvořivost ve výtvarné výchově;*

Kultura, umění a výchova (1/2013)

http://kuv.upol.cz/index.php?seo_url=aktualni-cislo&casopis=3&clanek=21

(následné informace citovány z tohoto zdroje)

Úskalí používání šablon a předloh

- Není zde prostor pro hledání tvaru, pro přemýšlení, experiment a osobní volba je maximálně omezena.
- Aktivita je zredukována na **mechanickou reprodukce- vyplňování barvou nebo dekorem.**
 - (hotový a uzavřený výklad světa)
- **Málo prostoru pro fantazii, exploraci, experiment a samostatné řešení konkrétních poznávacích situací** (viz. RVPPV , obl.2 Dítě a jeho psychika – Poznávací schopnosti, představivost a fantazie, myšlenkové operace)

Aby výtvarná činnost nebyla jen **výroba** s použitím výtvarných prostředků ... Co tedy podporuje tvořivost:

- experiment
- práce s otevřeným koncem
- herní aspekt
- vytvoření podmínek pro úspěch
- nízká možnost selhání
- minimální omezení formálními pravidly, hodnocení jako součást procesu
- akceptace chyby jako přirozeného procesu hledání
- podpora důvěry žáků v jejich tvořivé schopnosti - schopnost učitele rozpoznat projevy tvořivosti: chceme-li tvořivost rozvíjet, je nezbytné se ji naučit **rozpoznat a odlišit od nápodoby či opakování prázdné, byť vizuálně působivé formy.**

Co je to práce s otevřeným koncem

- umožňuje dopustit se chyby jako přirozené součásti procesu objevování a učení se
- hledání vlastní cesty ve způsobu a formě při výtvarném ztvárnění tématu
- **objevování osobitého výrazu namísto opakování daného vzoru či postupu.**

- Vzorce, které dítě získává prostřednictvím těchto zdánlivě „herních“ aktivit, se netýkají pouze výtvarné oblasti (vkusu, rozvinutí tvořivosti, fantazie), ale vtiskávají se do **základních jednacích a učících strategií dítěte**, které bude v budoucnu používat celý život.